

MOKSLAI VIRDŽINIJOJE: „ŽIURKIŲ“, PRIVILEGIJŲ IR ŠIMTAMEČIŲ TRADICIJŲ FONE

Lietuvos karo akademijos kariūnė Lina Kievišaitė yra pirmoji mergina, kuriai teko mokytis Virdžinijos karo institute, JAV. Studijų pusmetis buvo kupinas pačių įvairiausių įspūdžių ir naudingos patirties, o į Lietuvą ji par-sivežė tai, ko iki šiol nei vienam kariūnui nebuvo tekę gauti.

Naktiniai būgnai ir girgždančios lovos

Lietuvos karo akademija su Virdžinijos karo institutu bendradarbiauja jau keleri metai: kariūnai važiuoja pasimokyti į JAV, o užpėnai LKA studijavo amerikietis kadetas. 1839 m. įkurtas Virdžinijos karo institutas garsus visoje šalyje kaip ruošiantis aukšto lygio specialistus, kurie čia įgyja ne tik kariūninko laipsnį, bet ir aukštąjį išsilavinimą, gauna bakalauro diplomą. Čia mokosi beveik 900 kariūnų, jie savo studijų kryptį gali rinktis iš daugiau kaip 20 bakalauro specialybių, pvz., politologijos, ekonomikos, finansų, įvairių užsienio kalbų, medicinos, fizikos, teisės ir kt.

Pusmetis studijų Virdži-

nijos karo institute – vienintelė galimybė LKA kariūnams išvažiuoti mokytis į užsienį, ten kasmet išvyksta tik vienas kariūnas. Pėnai Akademijos vadovybė pirmą kartą išsiuntė merginą – trečiakursę Liną Kievišaitę. „JAV prireikė poros dienų, kol naujokams aprodė visą instituto teritoriją, pakankamai didelę, kad joje būtų galima pasiklysti... Institutas turi futbolo ir krepšinio aikštynų, baseiną, atvirus ir uždarus maniežus, šaudyklą, didžiulius plotus orientavimosi ir topografijos užduotims, – pasakojo L. Kievišaitė. – Viskas ten kvepia senove ir dvelkia tradicijomis. Paprasčiausias pavyzdys – kariūnų kambariuose tebėra baldai, stovintys nuo instituto įkūrimo laikų, kariūnai miega ant medinių gultų, retas kuris nepradeda girgždėti verčiantis ant kito

Kariūnė Lina Kievišaitė.

šono. Kariūnų uniformų dizainas nepakitęs nuo pat instituto įkūrimo dienų, o diržai, kuriuos dėvi pareigas einantys kariūnai, yra perduodami iš laidos į laidą. Kareivinių kieme nuolat patruliuoja sargybinis su ginklu, nors būtinybės tai daryti nėra. Įdomi ir dar viena tradicija, prasidedanti 3.30 val. nakties, kai kareivinių kiemelyje ima visu garsu mušti būgnai. Tai reiškia – bus skelbiamas nuosprendis, kad iš instituto šalinamas kariūnas. Išgirdę būgnus visi turi atsikelti ir apsirengę išeiti į koridorių vidiniame kiemelyje, tuomet kariūnų garbės teismo pirmininkas, eidamas ratu, skelbia apie kadeto išmetimą. Nuo tos akimirkos institute draudžiama minėti išmestojo kariūno vardą ir apie jį kalbėti“.

Jau pirmosios dienos parodė, kad Virdžinijos karo institutas – įstaiga, turinti savo unikalią dvasią, kiekviena diena Linai suteikdavo naujų potyrių, gana

Kartu su Virdžinijos karo instituto kadetėmis.

nejprastų žmogui iš Lietuvos. „Pasirinkau studijuoti civilius ir karinius dalykus. Įdomu tai, kad ten vienoje paskaitoje dalyvauja įvairių kursų kadetai. Jie per studijų metus turi išklausti tam tikras disciplinas pagal savo studijų programą, tačiau kuriais metais ką studijuoti – renkasi patys. Įdomu tai, kad ten mokiausi tą pačią politologiją, kaip ir Lietuvoje, tačiau dalykas buvo pateikiamas visiškai kitaip. Jautėsi tai, kad dėstytojai į viską žiūri iš galingos valstybės pozicijų. Buvo įdomu į tuos pačius dalykus pažvelgti iš skirtingų kampų“, – pripažino kariūnė.

Vis dėlto bene įdomiausia buvo pažintis su kariūnų gyvenimo taisyklėmis, kurios iš šios Atlanto pusės gali pasirodyti net šokiruojančios.

Žmonės-žiurkės ir chalatų privilegija

Studijuodama institute Lina gyveno kareivinėse kartu su dviem kariūnėmis, tačiau jai negaliojo jų dienotvarkė. Žinoma, teko laikytis pagrindinių taisyklių, bet nereikėjo keltis griežtai nustatytu laiku,

dalyvauti rikiuotėse ir paraduose. Kursų sistema čia turi galias tradicijas, kurios gyvuoja jau daugelį metų. Stebint iš šono bene keisčiausiai atrodė pirmakursių gyvenimas.

„Pirmakursiai turi teisėtai ir oficialiai jiems priklausantį „žiurkių“ statusą, tai reiškia, kad jie neturi jokių teisių, išskyrus bendražmogiškas. Pavyzdžiui, jie vaikšto tik palei sienas, o posūkius koridoriuje ar užeidami į patalpas turi atlikti pasisukdami 90 laipsnių kampu. Laiptais jie gali tik bėgti, kojas keldami 90 laipsnių kampu. Valgykloje maistą ima paskutiniai, o kas dedasi jų lėkštėje, mato tik tą akimirką, kai pasiima maistą, nes atsisdėję prie stalo jie neturi teisės žiūrėti į lėkštes – tik tiesiai, maistą į burną gali įsidėti tik keldami šakutę 90 laipsnių kampu. Juos, einančius koridoriumi, bet kas gali sustabdyti ir duoti įvairių pratimų (dažniausiai tai būna atsispaudimai, prisitraukimai, šuoliukai ir t. t.). Tačiau jų niekas nestabdo, kai „žiurkės“ eina su savo „šeimininkais“. Kiekviena „žiurkė“ turi savo šeimininką – ketvirto kurso kariūną, kuriam ryte sutvarko kambarį, pakloja lovą, nuvalo batus, išneša

apraga, o tai nepatogu, jeigu nori nueiti tik į tualetą ar iki prausyklos. Kiekvienas kadetas turi chalata, kurį užsivilkęs gali išeiti, ir nesvarbu, ką po juo dėvi – nors ir paradines kelnes su kasdieniniu švarku. Pirmakursiai chalataų neturi, o kai juos gauna – nesitveria džiaugsmu“, – pasakojo kariūnė.

Pirmakursiai turi ir vadinamąjį prakaito vakarėlį, kai juos pakelia naktį ir liepia sportuoti, kol marškinėliai peršlampa prakaitu. Beje, kiek netikėtą šlapią vakarėlį patyrė ir Lina.

Ypatinga moneta – už pasižymėjimą

Atsidūrusi Virdžinijos karo institute L. Kievišaitė pasirinko studijuoti ir karinę discipliną „Karyba ir vadovavimas“. Į šią discipliną įeina inžinerija, topografija, taktika ir vadovavimas. Iš kitų ten studijavusių Lietuvos kariūnų patirties Lina žinojo, kad teks dalyvauti lauko pratybose. „Iki tol užsieniečiai eidavo į pirmo kurso lauko pratybas, kurios nebuvo sunkios. Mane paskyrė į trečiakursių pratybas, matyt, dėstytojams buvo įdomu, ko verta kariūnė iš Lietuvos. Tai buvo 4 parų trukmės kompleksinės pratybos, labai intensyvios, per parą tekdavo atlikti 3-4 užduotis, pvz., pasala, ataką, prieš pozicijų naikinimą ir pan. Nuolat keitėm buvimo vietą, žygiavom su daiktais, orientavimosi pratybos vyko dieną ir naktį, šaudėme, ėjome kliūčių ruožą, naktimis miegojome po porą valandų. Pratybose dalyvavau lygiomis teisėmis su JAV kariūnais, man jokių nuolaidų nebuvo, – pasakojo Lina. – Trečią parą mane paskyrė skyriaus vade, iki tol užsieniečio į tokias pareigas neskirdavo, taigi teko vadovauti užduočiai, vertintojai atidžiai sekė mano veiksmus ir pildė vertinimo blankus. Tai buvo išbandymas, turėjau parodyti, kad mes Lietuvoje irgi daug ką mokame“.

Praėjus maždaug savaitei po šių pratybų L. Kievišaitė Karinės katedros vedėjas apdovanojo „Padėkos moneta“, skiriama už nuopelnus. Tokios monetos į Lietuvą dar niekas nebuvo parsivežęs. „Patirtis Virdžinijoje buvo labai įdomi ir naudinga. Tik būdama ten supratau, ką reiškia žodžiai, kad iš vieno žmogaus sprendžia apie visą kariuomenę ar net šalį“, – sakė kariūnė.

Šią misiją Lina įvykdė puikiai.

Ilona Skujaitė

L. Kievišaitės asmeninio albumo nuotr.

iš kambario šiukšles. Nors ir keista, tačiau šeimninkais vadinami ketvirtakursiai yra geriausi „žiurkių“ draugai, nes tik su jais pirmakursiai gali jaustis saugūs, eiti koridoriais nebijodami gauti visokių užduočių, o ir „šeimininkai“ vertina tokius pagalbininkus. Ką minėjau, yra tik maža dalis „žiurkių“ gyvenimo apribojimų, nes suvaržymų yra daugybė“, – pasakojo L. Kievišaitė.

Nors tokios tradicijos gerokai primena *diedovščina*, anot Linos, ten kariūnai tokį elgesį priima kaip auklėjimo dalį ir didžiuojasi, kad pereina tokį etapą, kuris įdiegia paklusnumą ir savo vietos žinojimą, be to, ketvirtakursiai nepiktnaudžiauja juos vaikydami. Kai pasibaigia buvimo „žiurkėmis“ pusmetis, pirmakursiai labai džiaugiasi panaikintais apribojimais ir įvertina mažiausią smulkmeną. Tuomet dalykai, kurie iš šono atrodo paprasti, jiems suteikia daug džiaugsmo. Po maksimalaus išbandymo, kurį jiems suorganizuoja ketvirtakursiai, nebereikia bijoti išeiti į koridorių, galima vaikščioti, lipti laiptais, valgyti kaip ir visi kariūnai.

Institute veikia apgalvota privilegijų sistema, kuri labai skatina kariūnų motyvaciją. Visi žino, kad kitais metais arba kitą semestrą vėl gaus ką nors nauja, tai leis jiems jaustis laisvesniems. Visos šios privilegijų gavimo tradicijos yra tikrai veiksmingos ir kelia motyvaciją, šis mechanizmas užsuktas taip gerai, kad net paprasčiausias chalatas tampa didžiausia vertybe ir privilegija. „Gyvendamas kareivinėse, išėjęs iš kambario iš karto patenki į koridorių, kuris yra lauke, ir kur gali pasirodyti tik su visa

L. Kievišaitė yra pirmoji Karo akademijos kariūnė, pelniusi „Padėkos monetą“ už nuopelnus.